

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projektowanie uniwersalne kultury – dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 3.1 Kompleksowy program szkoleń w zakresie projektowania, budowania i realizacji dostępnej oferty kulturalnej

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury

Dokument służy wypracowaniu strategii wdrażania dostępności w instytucji kultury. Wskazuje najważniejsze zagadnienia i obszary, które muszą być wzięte pod uwagę w sytuacji tworzenia planu inicjowania i rozwijania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury.

Regulamin Zadania 3.1 definiuje Strategię wdrożenia dostępności jako – dokument opisujący sposób wdrożenia modelu dostępności, uwzględniający m.in. cele i harmonogram działań, dobór narzędzi niezbędnych do tworzenia oferty kulturalnej z partycypacyjnym udziałem grupy docelowej, opis zasad komunikacji z grupą docelową oraz interesariuszami działań IK, sposobu identyfikacji potrzeb i doboru środków ich zaspokajania, identyfikację ryzyk, sposoby weryfikacji sukcesu oraz niezbędne zasoby.

Tworzenie strategii ma być Wynikiem ciągu szkoleń i sesji tutorskich oraz pracy nad autodiagnozą, które są zaproponowane każdej instytucji kultury włączonej w to działanie.

Opracowywanie strategii jest pomyślane jako proces, w który należy zaangażować jak najwięcej pracowników i pracownic każdej instytucji. Punktem wyjścia do tworzenia strategii jest obecna, zidentyfikowana w całym spektrum działań projektowych sytuacja instytucji kultury. W oparciu o ten stan proponujemy stworzyć strategię w dwóch wymiarach – planu krótkoterminowego i długoterminowego. Spojrzenie na instytucję w tych dwóch wymiarach pozwoli, naszym zdaniem, najlepiej przygotować się do wdrażania zmian systematycznych, efektywnych i odpowiadających rzeczywistym możliwościom instytucji kultury. Pozwoli też odpowiedzieć na oczekiwania odbiorców ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza osób z niepełnosprawnością i osób starszych.

Dokument wskazuje elementy, które należy wziąć pod uwagę przy budowaniu strategii wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury. Poszczególne punkty/obszary powinny zostać uwspólnione z procedurami wewnętrznymi instytucji lub dostosowane do już istniejących dokumentów.

Należy udzielić odpowiedzi we wszystkich, wyszczególnionych poniżej obszarach w rygorze: minimalna liczba słów: 200; maksymalna liczba słów: 750.

Pełna nazwa instytucji:
Miejski Dom Kultury „KOSZUTKA”

I. Stan obecny

1. Rodzaj instytucji kultury, zespół i podejmowane działania

Wypełniając ten punkt można skorzystać z opublikowanego na stronie www instytucji, a wymaganego przez Ustawę o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, opisu działań podejmowanych przez IK.

W tej części proszę uwzględnić:

- a) rodzaj instytucji kultury i założenia programowe,
- b) zespół, kompetencje pracowników i pracownic,
- c) działania będące w stałej ofercie instytucji oraz działania nietypowe, podjęte na przykład w ostatnim roku działalności,
- d) współpracę ze środowiskami, organizacjami i podmiotami lokalnymi, nie tylko związanymi z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi.

Miejski Dom Kultury „KOSZUTKA” jest samorządową instytucją kultury działającą na rzecz mieszkańców Katowic, realizująca zadania z zakresu upowszechniania kultury, edukacji kulturalnej, animacji społecznej oraz wspierania aktywnego uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym miasta. Instytucja prowadzi działalność w kilku lokalizacjach, co pozwala jej docierać do różnych grup mieszkańców i odpowiadać na zróżnicowane potrzeby społeczności lokalnych. Specyfika instytucji polega na łączeniu działalności programowej z funkcją lokalnego miejsca spotkań, integracji i aktywności mieszkańców. MDK jest przestrzenią, w której uczestnicy mogą nie tylko odbierać kulturę, ale również rozwijać własne, zainteresowania, umiejętności i twórczość, a także realizować własne inicjatywy (np. w ramach mechanizmu inicjatyw lokalnych czy budżetu obywatelskiego, współpracy), korzystając ze wsparcia instytucji.

Działalność MDK “KOSZUTKA” realizowana jest poprzez siedzibę główną przy ul. Grażyńskiego 47, Filie „Dąb” przy ul. Krzyżowej 1 oraz Dom Kultury na Witosa przy ul. Kwiatkowskiego 32. Poszczególne miejsca różnią się charakterem przestrzeni, możliwościami technicznymi, wyposażeniem i historią działalności. Poprzez rozproszenie działalności pozwala docierać do mieszkańców różnych części miasta.

Zespół MDK obejmuje pracowników realizujących zadania merytoryczne, administracyjne, techniczne, finansowe i organizacyjne. Kompetencje pracowników są związane [m.in.](#) z prowadzeniem zajęć artystycznych i edukacyjnych, organizacją wydarzeń, animacją lokalną, promocją, obsługą administracyjną i techniczną oraz współpracą z mieszkańcami i partnerami.

Oferta instytucji jest zróżnicowana i obejmuje [m.in.](#) muzykę, ruch, teatr, taniec, sztukę, rękodzieło, fotografię i literaturę. W ramach działalności organizowane są zajęcia stałe, warsztaty, koncerty, spektakle, wystawy, spotkania, działania

edukacyjne i animacyjne oraz wydarzenia adresowane do dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów. MDK realizuje także działania integrujące lokalną społeczność.

Istotną częścią działalności jest współpraca z lokalnymi szkołami, organizacjami społecznymi, instytucjami miejskimi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz mieszkańców. Szczególnie ważnym przykładem jest współpraca ze szkołą dla dzieci niesłyszących i słabosłyszących oraz doświadczenia związane z prowadzeniem działań dla podopiecznych Warsztatów Terapii Zajęciowej.

MDK posiada już zasoby, które mogą stanowić podstawę do dalszego rozwoju dostępności. Należą do nich rozwiązania architektoniczne, wyposażenie wspierające osoby z niepełnosprawnościami, doświadczenia pracowników oraz relacje z lokalnymi partnerami czy liderami społeczności

2. Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Proszę opisać dotychczas przeprowadzone działania, które miały na celu diagnozę potrzeb środowisk osób z niepełnosprawnościami, w tym działania o charakterze badawczym, animacyjno-badawczym czy sieciującym. Proszę uwzględnić zaangażowanie pracowników i pracowników instytucji kultury w takie działania, sytuacje wykorzystania zewnętrznych ekspertów, wskazać kontekst podjętych dotychczas działań.

Dotychczasowe rozpoznawanie potrzeb odbiorców ze szczególnymi potrzebami w MDK odbywało się przede wszystkim poprzez bieżący kontakt pracowników z uczestnikami zajęć i wydarzeń, rozmowy z rodzicami i opiekunami, szkołami i lokalnymi partnerami oraz obserwację funkcjonowania odbiorców w przestrzeni instytucji (sposobu korzystania z przestrzeni i oferty. Ten sposób zdobywania wiedzy pozwolił pracownikom lepiej zrozumieć indywidualne potrzeby odbiorców, jednak miał przede wszystkim charakter bieżący i sytuacyjny.

Ważnym źródłem wiedzy jest również przeprowadzona autodiagnoza dostępności. Pozwoliła ona spojrzeć na działalność instytucji szerzej - nie tylko przez pryzmat dostępności architektonicznej, ale również komunikacyjnej, informacyjnej, cyfrowej, organizacyjnej i programowej. Autodiagnoza pozwoliła wskazać bariery występujące na różnych etapach kontaktu odbiorcy z instytucją oraz określić obszary wymagających działań krótkoterminowych i długoterminowych.

Dom Kultury na Witosa w 2026 r. uczestniczył też w programie Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne, w ramach którego powstała minidiagnoza lokalna (www.dkwitosa.pl/dzialalnosc/dom-kultury-2026). Doświadczenie to jest szczególnie ważne, ponieważ pokazuje wartość rozpoznawania potrzeb mieszkańców nie tylko poprzez analizę danych administracyjnych, lecz także poprzez bezpośredni kontakt z lokalną społecznością. W trakcie realizacji zadania przeprowadzono pogłębioną diagnozę społeczności lokalnej z wykorzystaniem różnorodnych metod badawczych i animacyjnych. Pozwoliło to rozpoznać potencjały, potrzeby, a także bariery uczestnictwa w kulturze wśród mieszkańców Osiedla Witosa, Załęża, Osiedla

Tysiąclecia i okolic. Proces diagnozy miał charakter dialogu z mieszkańcami, dzięki czemu stał się nie tylko narzędziem badawczym, ale również działaniem wzmacniającym zaangażowanie społeczne.

Realizacja DK+ przyczyniła się do zwiększenia aktywności mieszkańców i ich gotowości do współtworzenia działań kulturalnych. Uczestnicy chętnie dzielili się pomysłami, zgłaszali potrzeby oraz deklarowali chęć udziału w kolejnych inicjatywach, co wzmocniło poczucie sprawczości i podmiotowości społeczności lokalnej.

Jednocześnie wzmocniły się relacje pomiędzy Domem Kultury na Witosa a mieszkańcami. Instytucja została w większym stopniu postrzegana jako miejsce otwarte na dialog, współpracę i oddolne inicjatywy.

Zbudowano także partnerstwa i współpracę z lokalnymi instytucjami, organizacjami oraz liderami i liderkami społecznymi, co stworzyło solidne podstawy do dalszych wspólnych działań.

Kadra Domu Kultury na Witosa zdobyła/rozwinęła kompetencje związane z prowadzeniem diagnozy lokalnej oraz wykorzystaniem jej wyników w dalszych działaniach kulturalnych, animacyjnych i edukacyjnych.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy powstał "Raport z diagnozy potencjałów, zasobów i potrzeb kulturowych" DK Witosa. Wyniki diagnozy posłużyły do opracowania kierunków dalszych działań, rekomendacji oraz zasad wyboru inicjatyw lokalnych.

Dzięki temu Dom Kultury na Witosa jest lepiej przygotowany do pełnienia roli lokalnego centrum animacji kultury, wspierającego rozwijanie lokalnych potencjałów kulturotwórczych, kompetencji społecznych, integrację mieszkańców oraz ich aktywne uczestnictwo w życiu kulturalnym.

Szczególnie istotnym jest doświadczenie MDK współpracy ze szkołą, do której uczęszczają dzieci w spektrum autyzmu. Wspólne działania warsztatowe pozwoliły rozpoznać znaczenie przewidywalności, odpowiedniego poziomu bodźców, jasnej komunikacji i elastyczności prowadzących oraz możliwości odpoczynku. Planowane jest systematyczne zbieranie informacji zwrotnej od uczestników, rodziców i nauczycieli.

Drugim ważnym obszarem jest współpraca ze szkołą dla dzieci niesłyszących i słabosłyszących, która znajduje się w niewielkiej odległości od instytucji. Relacja ta tworzy możliwość dalszego rozpoznawania potrzeb g/Głuchych i słabosłyszących. Współpraca ta stanowi także punkt wyjścia do rozwijania oferty z tłumaczeniem na Polski Język Migowy.

W przyszłości badanie potrzeb zostanie rozszerzone o regularne konsultacje z osobami niewidomymi i słabowidzącymi, seniorami oraz osobami neuroróżnorodnymi. Instytucja będzie wykorzystywać krótkie ankiety, rozmowy indywidualne, konsultacje przed wydarzeniami, obserwację uczestniczącą oraz spotkania animacyjno-badawcze. Przy bardziej złożonych zagadnieniach planowane jest korzystanie z wiedzy ekspertów zewnętrznych i organizacji reprezentujących konkretne grupy odbiorców.

3. Opis głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w zakresie realizacji działań kulturalnych.

Opis należy sporządzić z uwzględnieniem Modelu dostępnej kultury – etapów podróży odbiorcy lub obszarów dostępności, w zależności od sytuacji.

Analiza dostępności w MDK „Koszutka” wskazuje, że sytuacja poszczególnych obiektów jest zróżnicowana, dlatego działania strategiczne będą prowadzone równoległe na poziomie całej instytucji oraz osobno dla każdego budynku.

Dom Kultury na Witosa posiada obecnie bardzo dobre podstawy dostępności architektonicznej. Budynek wyposażony jest [m.in.](#) w bezprogowe wejścia, automatyczne drzwi, windę z udźwiękowieniem, dostęp do wszystkich kondygnacji, dostosowane toalety na każdym piętrze, komfortkę, pętle indukcyjne, oznaczenia pomieszczeń w alfabecie Braille’a, miejsca parkingowe oraz możliwość wejścia z psem asystującym. Sala widowiskowa posiada bezprogowy dostęp i rozwiązanie umożliwiające wjazd na scenę, jednak od strony kulis.

Nie oznacza to jednak pełnej dostępności całej ścieżki odbiorcy. Barierą może być brak wystarczająco szczegółowych informacji przed wizytą, w tym informacji dotyczących dojazdu, wejścia, przebiegu wydarzenia, poziomu bodźców czy możliwości skorzystania z pomocy pracownika. W przypadku osób starszych istotne są również czytelność materiałów promocyjnych, wielkość czcionki, kontrast, prostota informacji oraz możliwość uzyskania informacji telefonicznie i osobiście. Dla seniorów szczególnie ważna jest też możliwość odpoczynku, zarówno podczas zajęć stałych, jak i wydarzeń typu wernisaż, wydarzenia plenerowe. Istotnym jest zapewnienie dla tych odbiorców krzeseł, foteli, również z oparciem na łokcie.

W siedzibie głównej przy ul. Grażyńskiego 47 dostępność architektoniczna jest częściowa. Istnieją rozwiązania takie jak podjazd, toaleta dostępna i dwa miejsca parkingowe. Jednak budynek wymaga dalszego rozwoju rozwiązań dla osób niewidomych i osób słabowidzących. W szczególności dotyczy to oznaczeń pomieszczeń, orientacji przestrzennej oraz dźwiękowego systemu nawigacji. Rozwój rozwiązań umożliwiających samodzielne korzystanie z przestrzeni instytucji jest bardzo istotny w kontekście funkcjonowania i dzielenia budynku z przedszkolem artystycznym.

W Filii „Dąb” najważniejsze bariery dotyczą przede wszystkim organizacji przestrzeni, oznaczeń, elementów wyposażenia.

W całej instytucji należy również rozwijać dostępność cyfrową i komunikacyjną. Informacje publikowane w internecie (strona internetowa, media społecznościowe) nie zawsze są możliwe do odczytania przez osoby korzystające z technologii asystujących. Ważne są również kontrast, wielkość czcionki, alternatywy tekstowe do grafik i plakatów, dostępne dokumenty i materiały audiowizualne z napisami rozszerzonymi, audiodeskrypcją, a także z PJM.

Z perspektywy Modelu Dostępnej Kultury bariery występują więc na różnych etapach podróży odbiorcy: podczas wyszukiwania informacji, planowania wizyty, dotarcia do instytucji, wejścia do budynku, korzystania z oferty, komunikowania potrzeb oraz przekazywania informacji zwrotnej.

4. Opis najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Proszę opisać kluczowe potrzeby instytucji w zakresie wdrażania i rozwijania

dostępności, które ujawniły się przed rozpoczęciem udziału Zadaniu 3.1 oraz w trakcie jego realizacji.

Najważniejszą potrzebą Miejskiego Domu Kultury „Koszutka” jest rozwijanie dostępności z poziomu pojedynczych działań do poziomu systemowego, jako stałego elementu tworzenia oferty, a nie wyłącznie jako dodatkowego działania przy pojedynczych wydarzeniach. Instytucja posiada już znaczące zasoby: doświadczenie pracowników, istniejące rozwiązania architektoniczne i techniczne, pętle indukcyjne, współpracę ze szkołami oraz lokalnymi partnerami, a także doświadczenia wynikające z realizacji zajęć dla dzieci w spektrum autyzmu i słabosłyszących. Potrzebne jest jednak uporządkowanie tych zasobów i stworzenie jednolitego systemu pracy.

W zakresie programowym szczególnego rozwoju wymagają działania dla osób neuroróżnorodnych, osób niesłyszących i słabosłyszących, osób niewidomych i słabowidzących oraz seniorów. Istotne jest przy tym, by nie tworzyć wyłącznie osobnych wydarzeń przeznaczonych specjalnie dla tych konkretnych grup. Rozwiązania dostępnościowe powinny być stopniowo wprowadzane do wydarzeń ogólnodostępnych.

Ważne będzie również wprowadzenie rozwiązań uniwersalnych do wydarzeń ogólnodostępnych: słuchawek wyciszających, pomocy sensorycznych, miejsca wyciszenia, prostych instrukcji, materiałów w większym formacie i czytelnej informacji o dostępności.

W przypadku osób niewidomych i słabowidzących konieczne jest najpierw rozpoznanie potrzeb, a następnie dobranie adekwatnych narzędzi, np. materiały w powiększonym druku, odpowiedni kontrast, audiodeskrypcja, wsparcie pracownika.

Głusi i osoby słabosłyszące potrzebują przede wszystkim informacji i możliwości pełnego uczestnictwa w wydarzeniach. Rozwój oferty powinien obejmować wydarzenia z tłumaczeniem na PJM, napisami, wyraźne oznaczenie pętli indukcyjnych oraz materiały pisemne i wizualne uzupełniające komunikaty ustne.

Dla osób neuroróżnorodnych potrzebne są rozwiązania zwiększające przewidywalność i ograniczające nadmiar bodźców. Potrzebne jest stworzenie lub aktualizacja przedprzewodników, jasny harmonogram wydarzenia, możliwość odpoczynku, słuchawki wyciszające, pomoce sensoryczne oraz informowanie o charakterystyce wydarzenia.

W odniesieniu do wydarzeń, w których uczestniczą seniorzy, szczególne znaczenie mają czytelność informacji, prosty język, możliwość kontaktu telefonicznego i osobistego, odpowiednie tempo wydarzenia, dostęp do miejsc siedzących oraz możliwość odpoczynku. Warto również uwzględnić potrzeby osób starszych, które nie identyfikują się jako osoby z niepełnosprawnościami, ale doświadczają ograniczeń wzroku, słuchu, mobilności czy pamięci.

Istotną potrzebą jest poprawa dostępności informacji dotyczących kontrastu, rozmiaru czcionki, koloru, wielkości, ilości informacji. Informacja o dostępności powinna być

przekazywana już na etapie zapowiedzi wydarzenia. Odbiorca powinien wiedzieć, jakie rozwiązania są dostępne oraz w jaki sposób może zgłosić indywidualną potrzebę.

Pracownicy nadal będą rozwijać swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach, konferencjach, warsztatach, seminariach i wizytach studyjnych.

W perspektywie długoterminowej potrzebne są także inwestycje architektoniczne, zakup sprzętu dostępnościowego oraz stworzenie stałego budżetu na działania dostępnościowe. Dostępność powinna być uwzględniana już podczas planowania remontów, zakupów czy projektów - zarówno własnych jak i finansowanych ze środków zewnętrznych.

II. Planowane działania w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, identyfikowania potrzeb, zasad komunikacji i włączania osób ze szczególnymi potrzebami w planie krótkoterminowym oraz długoterminowym

Uzupełniając tę część Strategii należy odnosić się do planów działania na rzecz dostępności do końca 2027 roku (plan krótkoterminowy) oraz do końca 2031 roku (plan długoterminowy).

1. Cele w zakresie poprawy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Proszę wymienić trzy najważniejsze cele i krótko je scharakteryzować. Cele mogą uwzględniać między innymi potrzeby pracowników i pracowników instytucji kultury, sposoby tworzenia oferty dostępnej dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych, sposób zarządzania dostępnością, zasady współpracy ze środowiskami skupiającymi osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze, zasady prowadzenia dostępnej komunikacji i informacji, potrzeby sprzętowe i inwestycyjne instytucji.

Cele muszą być zgodne z autodiagnozą, opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz opisem potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Plan krótkoterminowy

Cel 1. Do końca 2027 roku MDK „Koszutka” zwiększy liczbę wydarzeń i zajęć przygotowywanych z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Priorytetem będą działania dla dzieci w spektrum autyzmu, osób niesłyszących i słabosłyszących, osób niewidomych i słabowidzących oraz seniorów. W kolejnych latach rozwiązania dostępnościowe będą stopniowo wprowadzane do całej oferty, a nie wyłącznie do wydarzeń dedykowanych.

Cel 2. Dostępna informacja i komunikacja

Instytucja stworzy spójny system komunikowania dostępności. Obejmie on stronę internetową, media społecznościowe, materiały drukowane, informacje telefoniczne i bezpośrednią obsługę odbiorców. Do końca 2027 roku rozwinięte zostaną przewodniki, instrukcje dojścia i dojazdu, informacje o dostępności budynków oraz materiały przygotowywane w sposób czytelny dla seniorów i osób z różnymi potrzebami. W dłuższej perspektywie wszystkie filie będą stosowały możliwe jednolite standardy komunikacji.

Cel 3. Dostępność jako stały element zarządzania instytucją

Do końca 2027 roku dostępność zostanie włączona do planowania programowego, organizacyjnego i inwestycyjnego. Pracownicy będą systematycznie podnosić kompetencje, a decyzje dotyczące oferty będą poprzedzane rozpoznaniem potrzeb odbiorców.

Plan długoterminowy

Do 2031 roku celem jest osiągnięcie modelu, w którym dostępność będzie standardowym kryterium planowania każdego nowego działania.

Cel 1. Osiągnięcie wysokiego poziomu dostępności całego obiektu – usunięcie lub ograniczenie kluczowych barier architektonicznych i zapewnienie samodzielnego korzystania z oferty MDK przez możliwie szeroką grupę odbiorców.

Cel 2. Stałe zwiększanie dostępnej oferty kulturalnej – organizowanie minimum 10 dostępnych wydarzeń rocznie, obejmujących różne dziedziny działalności MDK i różne grupy odbiorców.

Cel 3. Wprowadzenie dostępności jako standardu planowania wydarzeń – do 2031 r. każde nowe wydarzenie powinno być planowane z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami, seniorów, dzieci oraz innych osób ze szczególnymi potrzebami.

Stworzenie stałego systemu konsultacji z odbiorcami – regularne badanie potrzeb mieszkańców, zbieranie opinii po wydarzeniach oraz minimum raz w roku przeprowadzanie przeglądu dostępności oferty i infrastruktury.

Zbudowanie pozycji MDK „Koszutka” jako dostępnej instytucji kultury – rozwijanie współpracy z organizacjami społecznymi, szkołami, placówkami pomocowymi i środowiskami osób z niepełnosprawnościami oraz zwiększanie udziału tych grup w życiu kulturalnym MDK.

2. Oferta instytucji kultury

Proszę opisać: jaka część oferty zostanie udostępniona osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym, zwłaszcza:

- a) kiedy to nastąpi, w jakich obszarach wg Modelu Dostępnej Kultury zostanie udostępniona oferta,
- b) w jaki sposób, przy wykorzystaniu jakich metod, technik, narzędzi, zasobów zapewniana będzie dostępność oferty?
- c) kto – pracownicy i pracownice czy osoby z zewnątrz – będą zapewniały dostępność, w jaki sposób będzie finansowane zapewnianie dostępności.

Planowane działania muszą być zgodne ze stawianymi przez instytucję celami oraz z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć.

Do końca 2027 roku instytucja planuje udostępnić część swojej stałej i wydarzeniowej oferty w sposób odpowiadający różnym potrzebom odbiorców. Priorytetem będzie rozwijanie działań, które już zostały rozpoczęte, do których należą: warsztaty dla dzieci w spektrum autyzmu, wydarzenia ze wsparciem Polskiego Języka Migowego oraz działania dla seniorów.

W obszarze oferty dla osób neuroroznorodnych planowane jest kontynuowanie cyklu „RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ”. Zajęcia będą przygotowywane z uwzględnieniem ograniczenia nadmiaru bodźców, przewidywalnego przebiegu zajęć, prostych instrukcji i możliwości odpoczynku. Zakupione zostaną pomoce sensoryczne, w tym

piłeczki sensoryczne i słuchawki wyciszające. W miarę możliwości podobne rozwiązania będą dostępne także podczas innych wydarzeń, w tym projektach współpracy.

Dla osób niesłyszących i słabosłyszących planowany jest co najmniej jeden dostępny spektakl z tłumaczeniem na PJM, a w kolejnych latach możliwość rozszerzania tego rozwiązania. Istniejące pętle indukcyjne będą wykorzystywane i odpowiednio oznaczane.

Dla osób niewidomych i słabowidzących pierwszym etapem będzie konsultacja potrzeb, a następnie rozwijanie rozwiązań takich jak materiały w powiększonym druku, odpowiednie kontrasty, audiodeskrypcja lub inne rozwiązania dobrane do charakteru wydarzenia.

Za zapewnienie dostępności odpowiadać będą pracownicy merytoryczni, administracyjni i techniczni, a w przypadku usług specjalistycznych – podmioty zewnętrzne, np. tłumacze PJM, osoby przygotowujące audiodeskrypcję czy eksperci dostępności. Finansowanie będzie pochodziło z budżetu instytucji, środków miejskich oraz – w miarę możliwości – grantów i programów zewnętrznych.

3. Zespół instytucji kultury i organizacja pracy

Proszę opisać, w jaki sposób, na jakich zasadach pracownicy i pracownice instytucji kultury będą włączani w tworzenie dostępności w instytucji kultury, zwłaszcza:

- a) w jakim zakresie będą podnoszone kompetencje pracowników i pracowni instytucji w zakresie współpracy oraz obsługi widzów z niepełnosprawnością i osób starszych?
- b) jakie decyzje zarządcze zostaną podjęte w zakresie dostępności (powołanie koordynatora/koordynatorki dostępności i/lub zespołu ds. dostępności, wydzielanie budżetu).

Wdrażanie dostępności będzie zadaniem całego zespołu Miejskiego Domu Kultury „Koszutka”, przy jednoczesnym wskazaniu osób odpowiedzialnych za koordynację. Obecna struktura instytucji obejmuje pracowników merytorycznych, administracyjnych, technicznych i obsługi, co umożliwi uwzględnienie dostępności na wszystkich etapach organizacji wydarzenia – od pomysłu i promocji po obsługę uczestnika i ewaluację.

Do końca 2027 roku pracownicy będą uczestniczyć w szkoleniach dotyczących obsługi osób z niepełnosprawnościami, komunikacji, projektowania uniwersalnego oraz organizowania dostępnych wydarzeń. Szczególne znaczenie będą miały szkolenia praktyczne, podczas których pracownicy będą mogli przećwiczyć sytuacje związane z osobami poruszającymi się na wózkach, osobami niewidomymi, osobami głuchymi, seniorami oraz osobami neuroróżnorodnymi.

W ramach organizacji pracy dostępność będzie uwzględniana podczas narad programowych pracowników z każdej placówki i przygotowania wydarzeń. Osoba odpowiedzialna za dane wydarzenie będzie zobowiązana do przeanalizowania potrzeb odbiorców i możliwości zapewnienia dostępności.

Planowane jest również rozwijanie wewnętrznej procedury zgłaszania potrzeb osób z niepełnosprawnościami i przekazywania informacji między pracownikami jak również kierownictwem placówek. Informacja o potrzebie uczestnika nie powinna pozostawać wyłącznie u osoby, która ją przyjęła, lecz powinna trafić do właściwego pracownika w sposób zapewniający sprawną realizację potrzeby.

W dłuższej perspektywie planowane jest wyodrębnienie dodatkowych środków w planach finansowych instytucji na działania dostępnościowe oraz stworzenie wewnętrznego zespołu lub stałej grupy roboczej do spraw dostępności, reprezentującej różne obszary działalności instytucji.

4. Osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze w instytucji kultury

Proszę określić: zakres i rodzaj współpracy, która zostanie podjęta ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych, role/funkcje, w jakich w życiu instytucji pojawią się osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze, kto z instytucji kultury będzie odpowiedzialny za kontakt ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych, zakres działań ze środowiskami lokalnymi i organizacjami ogólnopolskimi.

Miejski Dom Kultury „Koszutka” będzie rozwijał współpracę z osobami z niepełnosprawnościami i osobami starszymi nie tylko jako odbiorcami gotowej oferty, ale również jako współtwórcami procesu jej przygotowania. W pierwszej kolejności rozwijana będzie współpraca z partnerami, z którymi instytucja już posiada relacje – szkołą dzieci w spektrum autyzmu oraz szkołą dla dzieci niesłyszących i słabosłyszących, seniorami. Kolejnym krokiem będzie nawiązanie kontaktu ze środowiskiem osób niewidomych i słabowidzących.

Osoby ze szczególnymi potrzebami będą zapraszane do konsultowania programów, przestrzeni i materiałów informacyjnych. Ich rola może obejmować udział w testowaniu wydarzeń, opiniowaniu materiałów, konsultowaniu rozwiązań architektonicznych oraz przekazywaniu informacji zwrotnej, aby lepiej odpowiadać na potrzeby danej grupy.

Szczególne znaczenie będzie miała współpraca z seniorami. Dom Kultury na Witosa już prowadzi działania skierowane do tej grupy, w tym spotkania realizowane we współpracy z MOPS w ramach projektu „Senior w wielkim mieście”. Doświadczenie to będzie wykorzystywane do dalszego rozpoznawania potrzeb osób starszych.

Za utrzymywanie kontaktu ze środowiskami odpowiedzialni będą pracownicy merytoryczni oraz osoba koordynująca kwestie dostępności, przy współpracy z kierownikami poszczególnych filii. W przypadku potrzeb specjalistycznych instytucja będzie korzystać z ekspertów i organizacji zewnętrznych.

Współpraca będzie miała zarówno charakter lokalny, jak i – w miarę potrzeb – ponadlokalny. Instytucja będzie poszukiwać partnerów wśród organizacji pozarządowych, szkół, placówek pomocowych, organizacji senioralnych i organizacji reprezentujących osoby z niepełnosprawnościami.

5. Sposoby komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach

Proszę opisać planowane strategie komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach, zwłaszcza: formy kontaktu online, formy kontaktu offline (w tym korespondencyjne) oraz sposoby nawiązywania i utrzymywania relacji z organizacjami i osobami prywatnymi, które reprezentują środowisko osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Proszę wskazać:

- a) kto z instytucji kultury będzie odpowiedzialny za utrzymywanie kontaktu ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych,
- b) jakie zostaną wdrożone procedury przekazywania informacji, które trafiają z instytucji kultury do osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- c) jakie zostaną wdrożone procedury przekazywania informacji, które trafiają do instytucji kultury od osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- d) w jaki sposób jest realizowana zasada wykorzystywania wielu kanałów komunikacji i informacji, by zapewnić maksymalną dostępność takich działań,
- e) w jaki sposób i jak często będzie weryfikowana efektywność wykorzystywanych sposobów i kanałów komunikacji z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi.

Komunikacja z osobami ze szczególnymi potrzebami będzie prowadzona wielokanałowo: przez stronę internetową, media społecznościowe, pocztę elektroniczną, telefon, korespondencję tradycyjną oraz bezpośrednio w placówkach. Takie rozwiązanie pozwoli ograniczyć ryzyko wykluczenia osób, które z różnych powodów nie korzystają z jednego z kanałów komunikacji.

Za kontakt ze środowiskami osób z niepełnosprawnościami i osób starszych odpowiadać będą pracownicy merytoryczni, kierownicy filii oraz osoba odpowiedzialna za koordynację dostępności. Informacje o potrzebach przekazywane przez odbiorców będą rejestrowane i kierowane do osoby odpowiedzialnej za dane wydarzenie lub obszar.

Informacje wychodzące z instytucji będą przygotowywane według zasad prostego i czytelnego języka. Materiały powinny zawierać najważniejsze informacje: gdzie odbywa się wydarzenie, jak można się dostać do budynku, czy wydarzenie jest dostępne dla osób na wózkach, czy dostępna jest pętla indukcyjna, PJM, miejsce wyciszenia lub inne rozwiązanie. W przypadku wydarzeń o podwyższonej wrażliwości sensorycznej należy wskazywać poziom hałasu, światła i inne istotne informacje. Ważnym działaniem będzie stworzenie i rozwijanie przedprzewodników. Instrukcje dojścia do budynku powinny być dostępne w prostym języku, a w razie możliwości uzupełniane o zdjęcia i grafikę.

Instytucja będzie utrzymywała kontakt również offline – poprzez sekretariaty i bezpośrednią obsługę. W przypadku osób niesłyszących funkcjonuje możliwość skorzystania z tłumacza języka migowego po wcześniejszym zgłoszeniu.

Skuteczność komunikacji będzie oceniana co najmniej raz w roku, a dodatkowo po większych wydarzeniach poprzez analizę zgłoszeń, pytań, frekwencji i opinii odbiorców.

6. Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Proszę opisać w jaki sposób będą badane oczekiwania i możliwości osób o szczególnych potrzebach, proszę wskazać zwłaszcza te metody, rozwiązania, które będą nowością w działalności instytucji kultury. Proszę uwzględnić działania o charakterze badawczym, animacyjno-badawczym czy sieciującym. Proszę opisać, w jaki sposób w planowane działania będą zaangażowani pracownicy i pracownice instytucji kultury, a kiedy będą wykorzystywani eksperci zewnętrzni.

Nowym elementem działalności instytucji będzie systematyczne, a nie tylko okazjonalne badanie potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Badanie będzie prowadzone przed, w trakcie i po wybranych działaniach.

Podstawową metodą będą krótkie ankiety i rozmowy z uczestnikami. W przypadku dzieci i młodzieży ankiety lub rozmowy będą mogły być kierowane również do rodziców, opiekunów i nauczycieli. W przypadku seniorów istotne będą bezpośrednie rozmowy oraz spotkania grupowe. Szczególnie ważne będzie pozyskiwanie informacji od osób, które dotychczas nie korzystały z oferty instytucji.

Planowane są także działania animacyjno-badawcze. Przykładem może być zaproszenie przedstawicieli danej grupy do udziału w warsztacie testowym i wspólne sprawdzenie, które elementy przestrzeni, komunikacji lub programu wymagają zmiany.

Nowością będzie także wprowadzenie konsultacji przed rozpoczęciem nowych projektów. Pracownik odpowiedzialny za działanie będzie określał potencjalne grupy odbiorców i sprawdzał ich potrzeby jeszcze przed przygotowaniem finalnej wersji oferty.

W przypadku osób niewidomych i słabowidzących pierwszym działaniem będzie rozpoznanie rzeczywistych potrzeb, a nie automatyczne wprowadzanie rozwiązań. Podobnie w przypadku osób neuroróżnorodnych istotne będzie konsultowanie rozwiązań sensorycznych.

Pracownicy MDK będą odpowiadać za codzienny kontakt i zbieranie informacji. Eksperti zewnętrzeni będą angażowani w sytuacjach wymagających specjalistycznej wiedzy, np. przy konsultacji architektonicznej, cyfrowej, audiodeskrypcji, PJM czy projektowaniu materiałów dla określonej grupy.

Wyniki badań będą omawiane podczas spotkań zespołu i wykorzystywane przy tworzeniu kolejnych planów programowych.

7. Identyfikacja ryzyk

Proszę opisać, jakie ewentualne niepewne zdarzenia (grupy zdarzeń) mogą mieć wpływ na założone w Strategii cele. Proszę wskazać zdarzenie, oszacować jego prawdopodobieństwo i wpływ na wdrażanie i rozwijanie dostępności w instytucji.

Proszę skrótkowo opisać możliwe działania, które instytucja podejmie, aby:

- a) minimalizować ryzyko wypływające ze zdarzeń;
- b) minimalizować prawdopodobieństwo zdarzeń.

Opis tej części Strategii powinien zawierać odniesienia do procesów wewnętrznych oraz do otoczenia, w jakim znajduje się instytucja.

Najważniejsze ryzyka dotyczące wdrażania dostępności mają charakter organizacyjny, finansowy, techniczny i społeczny.

Ryzyko 1 – niewystarczające środki finansowe. Prawdopodobieństwo: średnie. Wpływ: wysoki. Kosztowne inwestycje architektoniczne i zakup specjalistycznego sprzętu mogą być trudne do realizacji wyłącznie ze środków bieżących. Minimalizowanie ryzyka będzie polegało na etapowaniu inwestycji, uwzględnianiu dostępności w planach remontowych oraz poszukiwaniu środków zewnętrznych.

Ryzyko 2 – niewystarczające kompetencje pracowników. Prawdopodobieństwo: średnie. Wpływ: wysoki. Dostępność może być traktowana jako zadanie dodatkowe, jeśli pracownicy nie będą mieli odpowiedniej wiedzy i czasu. Ryzyko będzie ograniczane przez szkolenia, wewnętrzne procedury i jasny podział odpowiedzialności.

Ryzyko 3 – niska frekwencja w ofercie dostępnej. Prawdopodobieństwo: średnie. Wpływ: średni. Przyczyną może być niewystarczająca komunikacja lub brak wiedzy o ofercie. Odpowiedzią będzie współpraca z organizacjami reprezentującymi grupy docelowe oraz komunikowanie oferty przez wiele kanałów.

Ryzyko 4 – brak rzeczywistego rozpoznania potrzeb. Prawdopodobieństwo: średnie. Wpływ: wysoki. Wprowadzanie rozwiązań bez konsultacji może prowadzić do ich niedopasowania. Dlatego instytucja będzie stosować konsultacje i testowanie rozwiązań.

Ryzyko 5 – ograniczenia techniczne i architektoniczne. Prawdopodobieństwo: średnie. Wpływ: wysoki. W szczególności dotyczy to starszych budynków. Działania będą prowadzone etapowo i łączone z planowanymi remontami.

Ryzyko 6 – zmiany kadrowe. Prawdopodobieństwo: średnie. Wpływ: średni. Ograniczaniu ryzyka będzie służyć dokumentowanie procedur i wiedzy oraz szkolenie większej liczby pracowników, tak aby dostępność nie zależała od jednej osoby.

8. Inwestycje na rzecz dostępności

Proszę wskazać, czy i ew jakie inwestycje na rzecz dostępności są planowane w instytucji kultury, w jaki sposób będą finansowane, kiedy będą realizowane?

Inwestycje będą prowadzone etapowo, zgodnie z możliwościami finansowymi instytucji oraz planami remontowymi. W krótkiej perspektywie priorytetem będą inwestycje niewymagające dużych nakładów, ale bezpośrednio wpływające na komfort odbiorców.

W Filii „Dąb” planowane jest m.in. uporządkowanie i reorganizacja szatni przy sali audiowizualnej, poprawa oznakowania miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami, usunięcie niepotrzebnych elementów wyposażenia z toalet,

zakup zabawek sensorycznych i słuchawek wyciszających, przygotowanie planu budynku oraz rozwinięcie przedprzewodnika. Planowane jest również przygotowanie programu wydarzeń w większym formacie, skierowanego m.in. do osób starszych i słabowidzących.

W filii "Dom Kultury na Witosa" istotnym zasobem jest już istniejąca infrastruktura dostępnościowa. W budynku funkcjonuje udźwiękowiona winda, pętle indukcyjne (w szatni, w sekretariacie, w sali widowiskowej oraz dwie przenośne pętle), oznaczenia Braille'a, dostosowane toalety na każdym piętrze, komfortka, automatyczne drzwi i dostępna sala widowiskowa. Kolejne działania będą koncentrowały się na wyposażeniu wspierającym dostępność sensoryczną, informacji oraz na utrzymaniu i dalszym rozwijaniu istniejących rozwiązań. Ważnym etapem będzie zakup wyposażenia, które umożliwi osobom poruszającym się na wózku dostanie się na scenę od strony widowni w sali widowiskowej.

W siedzibie głównej długoterminowo planowane są działania związane z poprawą oznaczeń, orientacji przestrzennej oraz rozwiązań dla osób niewidomych i słabowidzących.

W całej instytucji planuje się zakup m.in. słuchawek wyciszających, pomocy sensorycznych i lup z oświetleniem.

Finansowanie będzie realizowane ze środków własnych, środków organizatora oraz – w miarę dostępności – programów grantowych i projektów zewnętrznych.

9. Ustawy o dostępności

Proszę opisać, jak będą wypełniane wymogi minimalne Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami i Ustawy o zapewnianiu dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych, planowane działania?

Miejski Dom Kultury „Koszutka” będzie kontynuował realizację wymogów wynikających z ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

W zakresie dostępności architektonicznej instytucja będzie utrzymywać istniejące rozwiązania i sukcesywnie usuwać zidentyfikowane bariery poziome i pionowe. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na możliwość samodzielnego poruszania się, oznaczenia ciągów komunikacyjnych i pomieszczeń, kontrast, dostępność toalet, miejsc parkingowych, wejść i przestrzeni komunikacyjnych.

Dom Kultury na Witosa posiada już szeroki zakres rozwiązań dostępnościowych, w tym windę z udźwiękowieniem, oznaczenia Braille'a, pętle indukcyjne, dostępne toalety na każdym piętrze i komfortkę. Rozwiązania te będą utrzymywane i wykorzystywane w bieżącej działalności instytucji.

W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej instytucja będzie zapewniać możliwość kontaktu telefonicznego, mailowego i osobistego, a także możliwość korzystania z tłumacza języka migowego zgodnie z obowiązującą procedurą. Planowane jest szersze informowanie o możliwości skorzystania z pętli indukcyjnych podczas organizowanych wydarzeń i zajęć.

W zakresie dostępności cyfrowej strona internetowa będzie podlegała bieżącemu monitorowaniu i aktualizacji. Aktualna deklaracja dostępności wskazuje częściową zgodność strony z wymaganiami ustawy, dlatego celem będzie sukcesywne usuwanie wskazanych niezgodności, szczególnie w zakresie dostępności dokumentów i treści cyfrowych. Do zdjęć i grafik nadal będą dodawane opisy alternatywne, lub materiały te będą oznaczone odpowiednio jako dekoracyjne. Do materiałów audiowizualnych będą nadal dodawane napisy rozszerzone oraz audiodeskrypcja, audiowstępn lub zostanie umieszczony opis treści wizualnej w bezpośrednim sąsiedztwie materiału.

Każde zgłoszenie dotyczące braku dostępności będzie traktowane jako źródło informacji o potrzebie poprawy systemu, a nie wyłącznie jako pojedyncza interwencja.

10. Kryteria sukcesu planu wdrażania i rozwijania dostępności

Proszę opisać w jaki sposób będzie prowadzona ewaluacja, ocena podejmowanych działań na rzecz wdrażania i rozwijania dostępności. Proszę wskazać kryteria, dane, które będą zbierane i analizowane, by ocena była obiektywna, a zebrana wiedza służyła weryfikacji postawionych celów oraz tworzeniu następnych krótko i długoterminowych planów rozwijania dostępności.

Ewaluacja strategii będzie prowadzona na podstawie danych ilościowych i jakościowych. Podstawowym założeniem jest sprawdzanie nie tylko tego, ile działań zostało wykonanych, ale również tego, czy rzeczywiście poprawiły one doświadczenie odbiorców.

Do najważniejszych kryteriów sukcesu należeć będą:

liczba wydarzeń i zajęć uwzględniających rozwiązania dostępnościowe;

liczba osób z niepełnosprawnościami i seniorów korzystających z oferty;

liczba wydarzeń z tłumaczeniem PJM, pętlą indukcyjną, materiałami w powiększonym druku, rozwiązaniami sensorycznymi lub innymi formami dostępności;

liczba przeprowadzonych konsultacji z osobami ze szczególnymi potrzebami;

liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach;

liczba zgłoszonych i usuniętych barier;

liczba zrealizowanych inwestycji i zakupów dostępnościowych;

liczba zgłoszeń dotyczących dostępności oraz czas reakcji na zgłoszenie;

ocena uczestników wydarzeń;

poziom wykorzystania przygotowanych narzędzi, takich jak przedprzewodniki, plany budynków i informacje o dostępności.

Co najmniej raz w roku zostanie przeprowadzony przegląd realizacji strategii. Wyniki będą analizowane przez kierownictwo i pracowników odpowiedzialnych za poszczególne obszary. W miarę możliwości do ewaluacji zostaną zapraszani przedstawiciele grup odbiorców.

Szczególnie ważnym wskaźnikiem będzie informacja zwrotna od samych osób z niepełnosprawnościami i seniorów. Instytucja będzie sprawdzać, czy rozwiązania są faktycznie użyteczne, czy tylko formalnie spełniają określone wymagania.

Do końca 2027 roku ewaluacja będzie służyła korekcie planu krótkoterminowego i przygotowaniu kolejnych działań. W perspektywie do 2031 roku analiza danych pozwoli określić, które rozwiązania zostały trwale włączone do codziennego funkcjonowania instytucji, a które wymagają dalszego rozwoju.

Ostatecznym kryterium sukcesu będzie sytuacja, w której osoba ze szczególnymi potrzebami będzie mogła samodzielnie znaleźć informację o wydarzeniu, zaplanować wizytę, dotrzeć do właściwego miejsca, skorzystać z oferty, otrzymać potrzebne wsparcie oraz przekazać opinię na temat swojego doświadczenia.

Elektronicznie podpisany
przez Alina Kaszta
Data: 2026.09.30 17:29:08
+02'00'

Elektronicznie podpisany
przez Lidia Gałęziowska
Data: 2026.09.30 17:33:17
+02'00'